

443

USTAWA

z dnia 14 kwietnia 2000 r.

o umowach międzynarodowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania, zatwierdzania, ogłaszania, wykonywania, wypowiedzania i zmian zakresu obowiązywania umów międzynarodowych.

Art. 2. W rozumieniu niniejszej ustawy:

- 1) umowa międzynarodowa oznacza porozumienie między Rzeczpospolitą Polską a innym podmiotem lub podmiotami prawa międzynarodowego, regulowane przez prawo międzynarodowe, niezależnie od tego, czy jest ujęte w jednym dokumencie czy w większej liczbie dokumentów, bez względu na jego nazwę oraz bez względu na to, czy jest zawierane w imieniu państwa, rządu czy ministra kierującego działem administracji rządowej właściwego do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa,
- 2) zawieranie umowy międzynarodowej obejmuje: rozpoczęcie i prowadzenie negocjacji, przyjęcie tekstu umowy, wyrażenie zgody na podpisanie umowy oraz podpisanie umowy, jeżeli jego skutkiem nie jest związanie Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową,
- 3) związanie umową międzynarodową obejmuje wszelkie czynności przewidziane w prawie międzynarodowym, a w szczególności w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 74, poz. 439), w wyniku których Rzeczpospolita Polska staje się stroną tej umowy.

Art. 3. Z zastrzeżeniem przepisów ustawy, czynności w stosunkach międzynarodowych dotyczących zawierania umów międzynarodowych, związania Rzeczy-

pospolitej Polskiej takimi umowami oraz obowiązywania i wypowiedzania umów międzynarodowych dokonuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

Art. 4. Przepisy niniejszej ustawy odnoszące się do ministra stosuje się odpowiednio do kierownika centralnego organu administracji rządowej.

Rozdział 2

Zawieranie umowy międzynarodowej

Art. 5. 1. Minister kierujący działem administracji rządowej właściwy do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa, po uzgodnieniu projektu umowy i instrukcji negocjacyjnej z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz z innymi zainteresowanymi ministrami, składa Prezesowi Rady Ministrów wniosek o udzielenie zgody na rozpoczęcie negocjacji umowy międzynarodowej.

2. Prezes Rady Ministrów wyznacza organ właściwy do prowadzenia negocjacji oraz określa zakres jego upoważnienia.

Art. 6. 1. Organ właściwy do prowadzenia negocjacji składa Radzie Ministrów, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz innymi właściwymi ministrami, wniosek o udzielenie zgody na podpisanie umowy międzynarodowej i proponuje, w uzasadnionych przypadkach, treść zastrzeżeń strony polskiej do umowy wielostronnej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, określa tryb związania umową międzynarodową Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Rada Ministrów, w drodze uchwały, udziela zgody na podpisanie umowy międzynarodowej.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do umów międzynarodowych niepodpisywanych, o których mowa w art. 13 ust. 1.

Art. 7. Rada Ministrów, na wniosek organu właściwego do prowadzenia negocjacji, podejmuje uchwałę w sprawie sprzeciwu wobec zastrzeżenia innej umawiającej się strony złożonego do umowy wielostronnej.

Art. 8. Rada Ministrów, mając na uwadze specyfikę stosunków międzynarodowych, określi, w drodze rozporządzenia, tryb opracowania projektu umowy międzynarodowej i instrukcji negocjacyjnej, uwzględniając przypadki, w których organ właściwy do prowadzenia negocjacji może je prowadzić bez projektu umowy międzynarodowej lub pisemnej instrukcji negocjacyjnej, oraz określi wzory wniosków, o których mowa w art. 5—7. Rozporządzenie określi w szczególności sposób uzasadniania projektów umów międzynarodowych.

Rozdział 3

Pełnomocnictwa

Art. 9. W przypadku gdy jest wymagane pełnomocnictwo do prowadzenia negocjacji oraz przyjęcia tekstu umowy międzynarodowej, pełnomocnictwa udziela minister właściwy do spraw zagranicznych na wniosek organu właściwego do prowadzenia negocjacji.

Art. 10. W przypadku gdy jest wymagane pełnomocnictwo do podpisania umowy międzynarodowej, pełnomocnictwa udziela Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 11. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory i terminy składania wniosków w sprawach, o których mowa w art. 9 i 10.

Rozdział 4

Ratyfikacja i zatwierdzenie umowy międzynarodowej

Art. 12. 1. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową wymaga zgody wyrażonej w drodze ratyfikacji lub przez zatwierdzenie.

2. Ratyfikacji podlegają umowy międzynarodowe, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, oraz inne umowy międzynarodowe, które przewidują wymóg ratyfikacji albo ją dopuszczają, a szczególne okoliczności to uzasadniają.

3. Umowa międzynarodowa, która nie podlega ratyfikacji, wymaga zatwierdzenia przez Radę Ministrów.

Art. 13. 1. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową może nastąpić również w drodze podpisania, wymiany not lub w inny sposób dopuszczony przez prawo międzynarodowe. W takim

przypadku zatwierdzenie w rozumieniu art. 12 ust. 3 jest dokonywane przez udzielenie zgody, o której mowa w art. 6.

2. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową, w sposób określony w ust. 1, może nastąpić w szczególności, gdy:

- 1) ustawa upoważnia do zawarcia umowy międzynarodowej w ten sposób, a zawarta umowa międzynarodowa nie narusza przepisów ustawy upoważniającej, lub
- 2) umowa międzynarodowa ma charakter wykonawczy w stosunku do obowiązującej umowy międzynarodowej i nie wypełnia przesłanek określonych w art. 89 ust. 1 lub art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) celem umowy międzynarodowej jest zmiana obowiązującej umowy, w tym załącznika do niej, a zmiana umowy międzynarodowej lub załącznika nie wypełnia przesłanek określonych w art. 89 ust. 1 lub art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) wymagają tego inne szczególne okoliczności, a umowa międzynarodowa nie wypełnia przesłanek określonych w art. 89 ust. 1 lub art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 14. Organ właściwy do prowadzenia negocjacji lub minister kierujący działem administracji rządowej właściwy do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa, po uzgodnieniu z zainteresowanymi ministrami, składa Radzie Ministrów, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zagranicznych, wniosek o ratyfikację lub zatwierdzenie umowy międzynarodowej.

Art. 15. 1. Rada Ministrów podejmuje uchwałę o przedłożeniu umowy międzynarodowej Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji lub o jej zatwierdzeniu.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych przedkłada Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji umowę międzynarodową wraz z uzasadnieniem oraz projektem dokumentu ratyfikacyjnego.

3. Przedłożenie umowy międzynarodowej Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji jest dokonywane po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, lub po zawiadomieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 89 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

4. W przypadku wyrażenia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej negatywnej opinii, w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia, co do zasadności wyboru trybu ratyfikacji umowy międzynarodowej, o którym mowa w art. 89 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów zajmuje ponowne stanowisko w tej sprawie.

Art. 16. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory wniosków, o których mowa w art. 14, oraz rodzaje dokumentów, które przygotowuje i dołącza do tych wniosków minister właściwy do spraw zagranicznych, uwzględniając w szczególności, aby wnioski zawierały proponowany tekst zastrzeżeń lub deklaracji interpretacyjnych formułowanych przez Rzeczpospolitą Polską lub sprzeciwów Rzeczypospolitej Polskiej wobec zastrzeżeń innych umawiających się stron.

Art. 17. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące ratyfikacji lub zatwierdzenia umowy międzynarodowej stosuje się odpowiednio do przystąpienia do takiej umowy.

Rozdział 5

Ogłaszanie umowy międzynarodowej

Art. 18. 1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa wraz z dotyczącymi jej oświadczeniami rządowymi oraz umowa międzynarodowa, o której mowa w art. 13 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 2 i 3, o ile stanowi umowę wykonawczą w stosunku do ratyfikowanej umowy międzynarodowej lub zmienia ratyfikowaną umowę międzynarodową, jest ogłaszana niezwłocznie, wraz z dotyczącymi jej oświadczeniami rządowymi, w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, zwanym dalej „Dziennikiem Ustaw”.

2. Ogłoszenie innej niż ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 1, zarządza Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.

3. Umowa międzynarodowa, inna niż wymieniona w ust. 1, jest ogłaszana wraz z dotyczącymi jej oświadczeniami rządowymi niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, zwanym dalej „Monitorem Polskim”. Ogłoszenie zarządza Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra kierującego działem administracji rządowej właściwego do spraw, których dotyczy ta umowa.

4. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra kierującego działem administracji rządowej właściwego do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa, może w wyjątkowych przypadkach, ze względu na istotny interes państwa, w szczególności interes obronności, bezpieczeństwa państwa i obywateli, odstąpić od obowiązku ogłoszenia tej umowy w Monitorze Polskim.

5. W uzasadnionych przypadkach, odpowiednio, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej lub Prezes Rady Ministrów mogą odstąpić od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw lub Monitorze Polskim dołączonego do umowy międzynarodowej aneksu lub załącznika, jeżeli zawierają one szczegółowe przepisy o charakterze specjalistycznym, niezastrzeżone do regulacji ustawowej, dotyczące niewielkiej liczby podmiotów i nieodnoszące się do praw obywateli. W takim przypadku oświadcze-

nie rządowe, ogłoszone wraz z umową międzynarodową w Dzienniku Ustaw lub Monitorze Polskim, zawiera informację o miejscu udostępniania lub publikacji tekstu aneksu lub załącznika.

Art. 19. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ogłaszania i przechowywania umów międzynarodowych, mając w szczególności na uwadze udostępnienie umowy międzynarodowej w języku polskim oraz w jednym z języków, w których został sporządzony tekst autentyczny.

Rozdział 6

Wykonywanie umowy międzynarodowej

Art. 20. 1. Minister kierujący działem administracji rządowej właściwy do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa, jest odpowiedzialny za wykonywanie obowiązków i korzystanie z praw wynikających dla Rzeczypospolitej Polskiej z tej umowy.

2. Minister, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia ministra właściwego do spraw zagranicznych o przypadkach niewykonywania lub nieprawidłowego wykonywania umowy międzynarodowej.

Art. 21. W przypadku powstania sporu ze stroną lub stronami umowy międzynarodowej, o poddaniu sporu sądowi, arbitrażowi lub koncyliacji decyduje Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw, których dotyczy ta umowa, uzgodniony z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Rozdział 7

Wypowiedzenie i zmiana zakresu obowiązywania umowy międzynarodowej

Art. 22. 1. Do wypowiedzenia umowy międzynarodowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1 i 2.

2. Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do wypowiedzenia umowy międzynarodowej ratyfikowanej za zgodą, o której mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie.

3. Oświadczenia rządowe o wypowiedzeniu umowy międzynarodowej ogłasza się w trybie, w jakim została ogłoszona umowa międzynarodowa.

Art. 23. Minister kierujący działem administracji rządowej właściwy do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa, po uzgodnieniu z zainteresowanymi ministrami, składa Radzie Ministrów, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zagranicznych, wnioski o:

- 1) przedłużenie obowiązywania umowy międzynarodowej, która nie zawiera klauzuli o automatycznym przedłużeniu mocy obowiązującej,

- 2) zmianę, która nie polega na zawarciu nowej umowy międzynarodowej, w tym wycofanie zastrzeżenia zgłoszonego przez Rzeczpospolitą Polską,
- 3) zawieszenie lub przywrócenie stosowania umowy międzynarodowej.

Art. 24. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wypowiedzenie umowy międzynarodowej oraz wzory wniosków, o których mowa w art. 23, a także rodzaje dokumentów, które przygotowuje i dołącza do wniosku minister właściwy do spraw zagranicznych. Rozporządzenie określi w szczególności sposób uzasadniania wniosków.

Art. 25. 1. Decyzję w sprawie zmiany zakresu obowiązywania umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 23, podejmuje:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów — w przypadku ratyfikowanej umowy międzynarodowej,
- 2) Rada Ministrów — w przypadku innych umów międzynarodowych.

2. Zmiana zakresu obowiązywania umowy międzynarodowej dotycząca umowy ratyfikowanej za zgodą, o której mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie.

3. Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku dotyczącego umowy, o której mowa w ust. 2, dokonywane jest po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie.

4. O dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, dotyczących ratyfikowanej umowy międzynarodowej Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zawiadamia Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Oświadczenie rządowe o zmianie zakresu obowiązywania umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 23, ogłasza się w trybie, w jakim została ogłoszona umowa międzynarodowa.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 26. Do czynności dotyczących umów międzynarodowych, które zostały rozpoczęte, a niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 27. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*